

Streszczenie

Yersinia enterocolitica to Gram-ujemna pałeczka zaliczana do rodzaju *Yersinia*, rodziny *Enterobacteriaceae*, będąca trzecim, pod względem częstotliwości stwierdzenia, czynnikiem etiologicznym biegunek u ludzi, po *Campylobacter* spp. i *Salmonella* spp. Badania przeprowadzone w niniejszej pracy miały na celu ocenę występowania *Yersinia enterocolitica* w populacji zwierząt wolno żyjących w Polsce, charakterystykę bioserotypową i molekularną uzyskanych izolatów oraz ich analizę filogenetyczną.

Materiał do badań stanowiło 1656 wymazów z prostnicy pobranych od 434 dzików, 291 jeleni, 87 saren i 16 danieli. Od każdego zwierzęcia pobierano po 2 wymazy celem posiewu na dwa rodzaje podłoża i prowadzenia tzw. hodowli ciepłej i zimnej. Wyizolowano 223 szczepy *Yersinia enterocolitica*, z których zdecydowana większość – 144, pochodziła z hodowli zimnej. W badaniach określających biotyp wykazano, że 205 szczepów należało do biotypu 1A; 10 do biotypu 2; 4 do biotypu 1B i po 2 szczepy do biotypów 3 i 4. W badaniach serotypujących 175 szczepów nie aglutynowało z żadną z zastosowanych surowic diagnostycznych, podczas gdy serotyp O:9 stwierdzono u 13 z badanych szczepów *Yersinia enterocolitica*; O:8 u 11; O:5 u 10; O:3 u 9, a 5 szczepów należało do serotypu O:27.

W badaniach molekularnych amplikony genu *ystB* odnotowano w przypadku 197 wyizolowanych szczepów *Yersinia enterocolitica*. Jednoczesne występowanie genów *ail* i *ystA*, charakterystyczne dla szczepów wysoce patogennych, stwierdzono w 3 przypadkach – 2 dzików i 1 jelenia, natomiast jednoczesne występowanie amplikonów genów *ail* i *ystB*, dotychczas stwierdzane niezwykle rzadko, charakteryzowało 23 wyizolowane szczepy *Yersinia enterocolitica*. Analiza filogenetyczna wykazała znaczące pokrewieństwo między szczepami izolowanymi od zwierząt wolno żyjących a szczepami z klinicznych przypadków jersiniozy u ludzi.

Podsumowując, dziki, jelenie, sarny i daniele są środowiskowymi rezerwuarami i nosicielami szczepów *Yersinia enterocolitica*, stanowiącymi potencjalne źródło zakażenia dla człowieka.